

THE GENERAL

(El maquinista de la general)

Proposta didàctica de Ramon Breu

SINOPSI

L'any 1862, durant la guerra de Secessió nord-americana, un escamot del Nord es va infiltrar en el terreny dels sudistes i va intentar fugir amb una locomotora. W. Pittenger, que va viure el fet, va escriure un llibre: *The great locomotive chase*. A partir d'aquesta història verídica, Buster Keaton i els seus col·laboradors van fer una pel·lícula plena de divertits i enginyosos gags, en la qual Johnny, una maquinista de tren, de Marietta (Georgia), després de ser rebutjat com a soldat, es veu embolicat enmig dels dos exèrcits per aconseguir recuperar la seva locomotora. En la persecució haurà de superar tota mena de problemes, però l'intent valdrà la pena perquè aconseguirà salvar més coses que la seva màquina.

FITXA TÈCNICA I ARTÍSTICA DE LA PEL·LÍCULA

Direcció: Buster Keaton i Clyde Bruckman

Guió: Al Boasberg, Charles Smith, J.A. Mitchell, C. Bruckman i B. Keaton

Fotografia: Dev Jennings i Bert Haines

Decoració: Fred Gabourie

Efectes especials: Denver Harmon

Producció: United Artists Production. Joseph M. Schenck. EUA. 1926.

Muntatge: J. Sherman Kell i Harry Barnes

Durada: 75 minuts

Intèrprets: Buster Keaton (Johnnie Gray); Marion Mack ((Annabelle Lee); Glen Cavender (Capità Anderson); Jim Farley (General Tatcher); Frederick Vroom (General del Sud); Charles Smith (pare de la noia); Frank Barnes (germà de la noia).

ACTIVITATS

1. Escriviu la sinopsi de la pel·lícula.
2. Per què no admeten Johnny a l'exèrcit? Li expliquen? Què fa ell? Què creuen Annabelle, el seu pare i el seu germà? Quina importància té aquest fet per a l'argument?
3. Com roben el tren els soldats del Nord? De què van disfressats? Per què raptin la noia?
4. El personatge de Buster Keaton manté una lluita constant amb els objectes al llarg del film? Amb quins objectes? Per què creieu que passa això?
5. Com entra Johnny dins les línies enemigues?
6. Com se n'assabenta dels plans d'atac del Nord?
7. Annabelle es pensa que Johnny ha anat al territori enemic per salvar-la. Ell no li diu que no és així. Com valoreu aquest fet?
8. Com aconsegueix recuperar la seva locomotora?
9. Quan Johnny fuig del campament enemic amb la seva màquina, talla els fils del telègraf igual com havien fet, abans, els soldats del Nord al robar la locomotora. Què era el telègraf? Per què servia?
10. En la majoria de films on surt la Guerra de Secessió nord-americana, el bàndol del Nord apareix com el bàndol guanyador, com el que té la raó, on hi ha els protagonistes... En canvi, en The General això no és així. Què en penseu de tot això?

11. Quina imatge estereotipada ens dóna el film de la noia? Quins detalls ho posen de manifest?
12. En la batalla final, hi ha una sèrie de gags o burles al militarisme i a la guerra. Identifiqueu-los.
13. L'interessava a Johnny ser un heroi? Volia portar uniforme i ser tinent? Què li interessava, en realitat?

LLENGUATGE I TÈCNIQUES AUDIOVISUALS

1. En els primers moments del film, observem com la càmera es situa de manera paral·lela amb el maquinista que condueix la seva locomotora, i el va seguint. Uns segons més tard veiem com en Johnny i dos nens caminen cap casa d'Annabelle. Com es diu aquest moviment de càmera que ha anat seguint la màquina de tren primer i després els personatges, al seu costat?
2. A l'oficina de reclutament la càmera resta immòbil – també en altres moments de la pel·lícula. Es tracta d'una forma de rodatge molt habitual en les primeres dècades del cinema, és com teatre filmat. Quin nom té aquesta modalitat de filmació?
3. En les pel·lícules mudes apareixen rètols, tot sovint, entre les imatges. Quin funció feien? Quins inconvenients hi veieu?
4. De quina manera es resol el salt en el temps, en el film?
5. Quan a Johnny li prenen la seva locomotora, persegueix els lladres com pot. En un moment concret, observem com puja a una molt antiga bicicleta. La càmera, en aquesta ocasió, l'enquadra de dalt a baix. Quin nom té aquesta angulació?
6. Després d'introduir-se en el quarter general del Nord, el nostre heroi s'amaga sota la taula. En un moment determinat, veiem en primer terme els oficials nordistes i, al fons de la imatge, la noia que la porten presonera. Quin nom té aquest recurs cinematogràfic?
7. Les maquetes són un instrument que s'ha fet servir molt en cinema, estalvien molta feina i molts diners. Localitzeu les escenes de la pel·lícula on es fan servir. Creieu justificada la seva utilització en les escenes on apareixen?
8. Quan Johnny i Annabelle volen fugir del campament nordista, la càmera ens mostra totes les instal·lacions del campament, el tren, els soldats, etc. amb un pla. Quin nom té aquest pla?
9. Els nombrosos tràvelings del film que segueixen la locomotora, des d'on creieu que es van filmar?

BUSTER KEATON O LA LLEI DE LA SUPERVIVÈNCIA

Buster Keaton (1895-1966), després d'haver estat un dels millors i més famosos cineastes dels anys vint, el divorci, la rutina, l'alcohol i el joc van ser les seves constants en una lluita per la supervivència molt més dramàtica que qualsevol de les històries protagonitzades pels personatges dels seus films.

(...) Malgrat la seva tasca realitzada durant els anys vint – que per si mateixa mereix figurar amb els tots els honors en qualsevol antologia cinematogràfica – Keaton es va submergir en l'anonimat durant gairebé trenta anys (...), diversos internaments en sanatoris per a alcohòlics haurien pogut posar punt i final a la seva biografia.

No obstant, gràcies al treball minuciós d'un home dels que no acostumen a aparèixer als textos cinematogràfics, Buster Keaton va aconseguir ser reconegut internacionalment, fins i tot abans de la seva mort, com un dels millors cineastes de tots els temps. L'home en qüestió fou Raymond Rohauer, conservador de la Galeria d'Art Modern de Nova York, on Keaton va anar l'any 1954 per oferir-li totes les llaunes de cel·luloide que el còmic guardava a casa seva en còpies inflamables. Gràcies a la pacient reconstrucció d'aquest material les noves generacions van descobrir i venerar el còmic dels anys vint (...) conegut arreu del món amb diferent noms: Pamplines a Espanya; Malec o Frigo a França; Saltarello a Itàlia; Zybsko a Polònia; Prysmyleno a Txèquia o Gio Gio a Islàndia.

(...) Els seus pares, Joe Keaton i Myra Edith Cutler recorrien els Estats Units com a membres de diverses troupes teatrals. El petit Joseph Frank Keaton, nascut a Pickway, Kansas, el 4 d'octubre de 1895, va debutar al teatre als tres anys, i fou precisament el mag Harry Houdini – vell amic dels seus pares – qui el va batejar amb el sobrenom de Buster (trencador), per les seves espectaculars caigudes d'esquena. L'any 1917 el popular Fatty Arbuckle li va oferir un contracte per a la Comique Films, sota la direcció de Joseph Schenk, una altra persona que seria decisiva per a la trajectòria de Keaton.

Entre 1917 i 1919 va rodar quinze curtmetratges on va intervenir com actor, al costat de Fatty. Aquest darrer any Schenck proposà a Keaton la creació d'una companyia pròpia, la Buster Keaton Comedies amb seu en uns estudis que havien estat utilitzats per Chaplin. Finalment, a partir de 1923 i sota la tutela de Joseph J. Schenck, cunyat de Keaton quan els dos es van casar amb les germanes Norma i Natalie Talmadge, respectivament, emprendre el camí del llargmetratge amb "The Three Ages". Fins l'any 1918 va realitzar deu films, any en què va perdre la seva independència i va a començar la seva decadència, ja en l'època sonora del cinema.

(...) Buster Keaton fou probablement el millor director de comèdies de la indústria cinematogràfica. (...) (pel que fa a) la perfecció i a la puresa de la posada en escena, no hi ha dubte que Keaton fou el més complert i eficaç.

(...) Per la seva condició de gran acròbata, Keaton podia interpretar, sense necessitat de dobles, escenes pràcticament increïbles als ulls de l'espectador, en les que el pla general actuava com a certificat de garantia de l'absència de trucatges.

(...) Pràcticament tots els (seus) films comencen amb el plantejament d'un problema que altera la vida quotidiana del personatge i la seva solució es fa inevitable per aconseguir la felicitat. Físicament i psicològica incapaç de resoldre inicialment aquest problema, el personatge ha de recórrer a tres estats: (...) inadaptació/adaptació/ sobreadaptació. Sempre en un crescendo rítmic, Keaton demostra inicialment la seva ineptitud en relació amb el comportament que s'espera d'ell; a continuació una inesgotable força de voluntat el portarà a la imitació dels models socials establerts, i finalment, el seu enginy i la improvisació li permetran superar el seu caràcter tímid i el seu físic insignificant per aconseguir l'objectiu fixat. D'aquesta manera, Keaton es converteix, sense voler-ho, (...) en heroi militar en "The General" abans d'aconseguir les seves veritables intencions, que són sentimentals.

(...) Buster Keaton, a diferència de Chaplin i Lloyd, no va crear un personatge pròpiament dit, sinó un tipus de personatge – des dels seus gestos, passant pel seu rostre fins a peces de la seva indumentària – i una actitud vital que es van mantenir constants al llarg de la seva obra.

"The General" és un autèntic mecanisme de precisió, en aquest film hi apareixen com en un mecanisme perfecte tots els elements – tècnics i humans – del cinema de Keaton (...); en una distribució estrictament simètrica, les primeres escenes plantegen per al protagonista un paral·lelisme sentimental entre una noia sudista i una locomotora. A continuació sorgirà el conflicte entre noia i màquina, perquè el pare de la noia no vol veure Keaton sense uniforme i l'Estat el rebutja com a soldat perquè vol que segueixi conduint la locomotora. El tercer bloc de seqüències correspon a una persecució des de les línies sudistes fins a les nordistes, on Keaton haurà de demostrar tot el seu enginy per recuperar la màquina de tren i la noia, ambdues robades pels espies del Nord. En el centre del film, el protagonista descobreix casualment el pla d'atac de les tropes nordistes i aconsegueix alliberar la noia. Comença, en aquest moment, una segona persecució en sentit oposat a l'anterior. Keaton, la seva màquina i la noia són perseguits per les tropes del Nord i hauran de superar no pocs obstacles. (..) A la batalla final, gràcies a l'acció heroica de Keaton, els sudistes guanyen i el protagonista rep els galons de tinent.

(...) A diferència d'altres films, The General no s'espera al final per oferir l'emoció d'una persecució. Tot el film està estructurat al voltant d'aquest fet i el ritme es manté al compàs dels dos recorreguts ferroviaris, esquitxats de múltiples gags que, a la seva vegada, acceleren o fan més lent el ritme de base. En poques ocasions es fa servir el primer pla i, quan en veiem algun, la seva justificació és evident (per exemple el descobriment de la noia en el quarter enemic a través del forat a les estovalles sota de les quals s'amaga Keaton). Preferentment és el pla mig i, sobretot, el pla general els que es combinen en un excel·lent muntatge que juga amb els travellings paral·lels (segurament fets des d'una altra via) o amb la profunditat de camp.

(...) Heroi sense voler-ho, duplicitat de sentiments afectius cap a una dona i una locomotora, planificació en gairebé constants plans generals o mitjos i una estructura dramàtica exemplar, són factors que eleven "The General" a la categoria d'obra mestra. La seva matemàtica perfecció, juntament amb altres moments de tendresa, emoció, enginy, admiració, interès o entreteniment que Keaton ens fa passar justifiquen plenament una sentència de Julio Cortázar, que hauria de proclamar-se universal: En cada escola llatinoamericana hi hauria d'haver una gran foto de Buster Keaton, i en les

festes pàtries el director hauria de passar pel·lícules de Chaplin i Keaton per a foment de futurs cronopis (La vuelta al día en ochenta mundos). Si algun dia aquest somni es convertís en realitat, probablement ja estaríem vivint en un altre món.

Esteve Riambau (1982) “Buster Keaton o la ley de la supervivencia”
Dirigido por (n. 95). Adaptació i traducció de CinEscola.

Activitats

1. Per què creieu que a Buster Keaton – igual que altres actors del cinema còmic mut – li canviaven el nom gairebé a cada país on es projectaven les seves pel·lícules?
2. Investigueu quin fet important en la història del cinema va tenir lloc l’any que va néixer Keaton, el 1895.
3. Elaboreu una filmografia amb els llargmetratges dirigits per Buster Keaton, i visioneu-ne algun.
4. Per què creieu que l’art de Buster Keaton no es va saber adaptar al cinema sonor?
5. En quins moments de The General Keaton demostra la seva condició de gran acròbata?
6. Identifiqueu en The General els tres moments dels que parla el text anterior: inicialment demostra la seva ineptitud en relació amb el comportament que s’espera d’ell; a continuació una inescapable força de voluntat el portarà a la imitació dels models socials establerts; i finalment, el seu enginy i la improvisació li permetran superar el seu caràcter tímid i el seu físic insignificant per aconseguir l’objectiu fixat.
7. Per què el pla general actuava com a certificat de garantia de l’absència de trucatges en els films de Buster Keaton?

EL FERROCARRIL I LA REVOLUCIÓ DELS TRANSPORTS

El ferrocarril té el seu antecedent en les vagonetes de les mines, mogudes sobre rails amb la força de l’home o d’animals. Durant alguns anys – estem parlant de finals del segle XVIII i principis del XIX – Watt, propietari de la patent de la màquina de vapor, es va oposar a la utilització d’una màquina d’aquest tipus en el transport. Un cop mort Watt, Stephenson construeix la primera locomotora, és a dir, la primera màquina de vapor que utilitza la seva energia per arrossegar càrregues damunt de rails.

El primer tren, exclusivament miner, va circular el 1825 entre Stockton i Darlington (Anglaterra) a 25 km/h. Davant hi anava un home amb a cavall, agitant una bandera i advertint la gent dels perills d’aquell monstre de ferro i fumejant. Fins el 1830 no circula el primer tren de passatgers que fa el trajecte de Manchester-Liverpool, a una velocitat mitjana de 30 km/h.

El 10 de maig de 1869 es va acabar la construcció el primer ferrocarril transcontinental dels Estats Units i del món - l'aspecte de la locomotora i els vagons devia ser molt semblant al de la pel·lícula The General ja que l'acció del film es situa l'any 1862 -, ja que van confluïr en un lloc prèviament fixat de l'Estat d'Utah la línia que venia de San Francisco i la que venia de Xicago, que a la seva vegada enllaçava amb la de Nova York. A partir d'aleshores el viatge d'una costa a una altra, d'uns 5.000 km es podia fer, amb la Union Pacific, en 7 dies; en canvi, abans el viatge amb caravana durava 6 mesos.

Durant la segona meitat del segle XIX, la rapidesa i el baix preu del transport van facilitar el comerç. Es podien transportar grans quantitats de primeres matèries i de productes manufacturats d'unes regions a unes altres d'un país en molt poques hores, i fins i tot entre països diferents. Per altra banda, el transport de productes agrícoles va evitar que hi hagués fam en unes regions quan en altres sobrava blat.

A més, la instal·lació de línies fèrries i la construcció de locomotores i vagons van estimular el desenvolupament de la indústria siderúrgica i de la metal·lúrgia, així com l'extracció de carbó que era indispensable per fer funcionar les màquines de vapor.

Dades de : Fernández, A. i altres (1992)
Occident. Barcelona: Vicens Vives.
Adaptació de CinEscola.

Activitats

1. Per què s'anomena "revolució dels transports" el conjunt d'invents i de tècniques que es van fer servir en les comunicacions del segle XIX?
2. Qui era Watt? Per què fou tan important la seva contribució a la revolució industrial?
3. Què és un ferrocarril transcontinental? En coneixeu algun altre, a més del de la Union Pacific?
4. Quins avantatges tenia en aquell moment l'existència d'un ferrocarril que anava de la costa atlàntica a la costa del Pacífic dels Estats Units?
5. Els emigrants xinesos foren una part important de la mà d'obra que va construir la línia del ferrocarril que va sortir de la costa oest dels Estats Units. Investigueu sobre les dures condicions de vida que van patir.

ELS ESTATS UNITS AL SEGLE XIX I LA GUERRA DE SECESSIÓ

En un segle, des del reconeixement de la independència el 1783, els Estats Units d'Amèrica del Nord van dur a terme un procés gegantí d'expansió territorial i de valoració de les riqueses naturals.

Onades d'immigrants procedents d'Europa, primer anglesos i irlandesos, després nòrdics, alemanys, italians, jueus russos, etc. van permetre de fer dos processos paral·lels: d'una banda, el creixement dels centres urbans industrials; de l'altra,

l'expansió i el poblament dels territoris de l'interior del continent. També hi va haver immigració de xinesos i de japonesos a la costa del Pacífic. La immigració va generar un creixement fabulós de població dels Estats Units, que va passar de 4 milions d'habitants el 1790 a 40 milions el 1870 i a 75 milions el 1900.

Economia i societat

Cap al 1850 era evident que als Estats Units hi havia diferències pel que fa a l'estructura econòmica i social: el nord-est, que tenia mines de ferro i carbó es va convertir en una zona industrial (siderúrgia i tèxtil), comercial i financera; el sud vivia de les plantacions de cotó, conreades per esclaus negres que havien estat transportats des de l'Àfrica al segle XVIII; l'oest mitjà era una zona agrícola i ramadera, i a Califòrnia s'hi començaven a conrear vinyes i arbres fruiters.

La societat nord-americana va tenir tendències democràtiques des d'un bon començament, perquè la majoria de la població procedia de les classes més desfavorides d'Europa; el 1830 es va concedir el sufragi universal que es va ampliar als negres el 1869; les dones no el van obtenir fins el 1920. No hi va haver partits obrers importants, a causa de la gran facilitat per ser propietari o prosperar en els negocis.

La conquesta del Far West

El 1783 els 13 estats que havien aconseguit la independència ocupaven un territori que anava de la costa de l'Atlàntic fins el riu Mississipí, que feia de frontera occidental. El 1803 el govern nord-americà va comprar la Luisiana a França, i el 1818 Espanya li va vendre Florida.

A partir de 1815 va començar una gran expansió cap a l'oest que va provocar l'enfrontament amb els pobles indígenes, coneguts com a indis.

El 1845 l'annexió de l'Estat lliure de Texas a la Unió va provocar una guerra amb Mèxic. Després d'haver-ne sortit guanyadors, els Estats Units van obtenir, a més de Texas, Rio Grande, Nou Mèxic, Arizona i Califòrnia la qual cosa significava arribar a l'oceà Pacífic. A més, el 1846, Anglaterra va reconèixer el domini dels Estats Units sobre amplis espais del nord-oest, encara inexplorats, que anaven fins a la frontera amb el Canadà. A mesura que els territoris colonitzats eren prou poblats, es convertien en estats de la Unió.

Més tard els Estats Units van comprar Alaska a Rússia l'any 1867, van ocupar les illes Hawai el 1898 i aquell mateix any, després d'una guerra amb Espanya, van obtenir Cuba, Puerto Rico i les Filipines.

La Guerra de Secessió

El 1860, el president Abraham Lincoln va abolir l'esclavitud. Tretze estats del Sud, com que no hi estaven d'acord, van decidir de separar-se de la Unió i crear els Estats Confederats d'Amèrica, amb capital a Richmond: hi havia 12 milions d'habitants, 4 dels quals eren esclaus i esclaves negres.

Lincoln va declarar la guerra a la Confederació i va començar una dura confrontació civil, la Guerra de Secessió, que va durar quatre anys (1861-1865) i en van sortir guanyadors els estats del Nord.

Després de la guerra, els estats del Sud van quedar arruïnats i van tenir una recuperació econòmica lenta. Des d'aleshores, el Nord victoriós va dirigir la política del país i va impulsar el gran desenvolupament industrial.

L'esclavitud hi va ser abolida definitivament, però els problemes dels negres no s'havien pas acabat: van quedar en la misèria i en la incultura, i va costar molt aconseguir que la societat nord-americana acceptés la igualtat de les persones negres.

Fernández García, A. i altres (1996) Mediterrània 6.
Barcelona: Vicens Vives. p. 8-9.

Activitats

1. Tots els habitants dels Estats Units pertanyen a famílies que, fa molt o poc temps, foren immigrades. Reflexioneu sobre aquest fet, tenint en compte la persecució de que són objecte els immigrants llatinoamericans que volen establir-se als Estats Units.
2. Quina mena de sufragi hi havia abans dels sufragi universal? En què consistia?
3. Heu vist per televisió westerns on surten indis? Quin tractament es fa en aquests films dels pobles indis que poblaven les terres nord-americanes? Què us sembla?
4. Definiu el concepte de secessió. Quines conseqüències polítiques, socials i econòmiques va tenir aquesta guerra?
5. Apareix alguna referència a les causes del conflicte bèl·lic a The General? Com ho interpreteu?
6. Compareu el tractament de la Guerra de Secessió a The General i al film Glory (Temps de Glòria) (1990), d'Edward Zwick. Feu una llista dels aspectes diferenciadors i arribeu a unes conclusions